

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

Kuolinpesän palvelualustalla kuolinpesälle tarjottavia palveluita olisivat asiakirjojen säilytyspalvelu ja sähköisen asioinnin palvelu kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain mukaiseen kuolinpesän osakasrekisteriin. Lisäksi kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin mahdollisuus perukirjan laatimiseen.

Lain 2 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi asiakirjojen säilytyspalveluun ja perukirjan laatimiseksi kuolinpesän palvelualustalle tallennettavien henkilötietojen rekisterinpitäjästä. Pykälän perustelujen mukaan erityisesti asiakirjojen säilytyspalvelun osalta rekisterinpitäjän keinot huolehtia henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden ja rekisteröidyn oikeuksien toteutumisesta poikkeaisivat osittain normaalista viranomaisrekisteristä, koska asiakirjojen säilytyspalvelun käyttötarkoituksen mukaisesti kuolinpesän osakkaat käyttäisivät asiakirjojen säilytyspalvelua kuolinpesän hallintoa ja selvittämistä varten tarpeellisten tietojen säilyttämiseen. Koska rekisterinpitäjän käsittelykeinot poikkeaisivat normaalista viranomaisrekisteristä, käsittelykeinoja sekä käsiteltäviä henkilötietoja olisi MMM:n näkemyksen mukaan tarpeellista kuvata tarkemmin pykälän perusteluissa.

Lain 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että kuolinpesän palvelualustalla tarjottavien palveluiden käyttöoikeudet ja niiden laajuudet perustuisivat kuolinpesän osakasrekisteriin tallennettuihin tietoihin henkilön asemasta kuolinpesässä. Perustelujen mukaan henkilön asemalla tarkoitetaan sitä roolia, joka hänellä on kyseisessä kuolinpesässä ja josta olisi tallennettu tieto kuolinpesän osakasrekisteriin. Tyypillisiä asemia ovat kuolinpesän osakas, kuolinpesän ilmoittaja ja yhteyshenkilö, mutta kuolinpesän osakasrekisteriin tallennettaisiin myös tiedot esimerkiksi eloonjääneestä puolisoista ja perittävän aiemmasta puolisoista samoin kuin tiedot mahdollisesta testamentin toimeenpanijasta ja pesänselvittäjästä. Henkilön käyttöoikeudet ja käyttöoikeuksien laajuus palvelualustalla määräytyisivät hänen asemaansa kuolinpesässä sääntelevän muun lainsäädännön perusteella. Verohallinto voisi kuitenkin perustellusta syystä rajata tiettyyn asemaan kuolinpesässä perustuvia käyttöoikeuksia. Esimerkiksi kuolinpesän osakasrekisteriin kuolinpesän osakkaaksi merkittäisiin perittävän aiempi puoliso, jonka avioliitto perittävän kanssa on purkautunut ennen perittävän kuolemaa. Aiemman puolison asema kuolinpesän osakkaana riippuu kuitenkin siitä, onko ositusta aiemman puolison ja perittävän välillä toimitettu. Osakasrekisterin rekisterinpitäjällä ei kuitenkaan olisi osituksesta tietoa siinä vaiheessa, kun aiempi puoliso merkittäisiin kuolinpesän osakkaaksi. Vaikka aiempi puoliso olisi osakas, hänen oikeutensa saada tietoja perittävän

varallisuusasemasta rajoittuisi ositusperusteen syntyhetken mukaiseen varallisuustilanteeseen. Tällaista rajausta ei kuitenkaan olisi mahdollista toteuttaa käyttöoikeutena tietojärjestelmiin. Tämän ja vastaavan tyyppisten tilanteiden hallitsemiseksi Verohallinnon olisi voitava rajata käyttöoikeudet tietojärjestelmissä toteutettavissa oleviksi. Tämä muodostaisi Verohallinnolle perustellun syyn rajata käyttöoikeuksia palvelualustalla suhteessa siihen, mihin kyseisessä asemassa olisi muun lainsäädännön perusteella oikeus. Rajaaminen voisi tarkoittaa myös sitä, ettei käyttöoikeutta olisi lainkaan.

Jotta käyttöoikeudet voitaisiin rajata tietojärjestelmissä toteutettavissa oleviksi, MMM:n näkemyksen mukaan käyttöoikeuksia olisi hyvä pystyä rajaamaan myös muuten kuin tietyn kuolinpesään liittyvän aseman perusteella. Käyttöoikeuksien toteutuksen kannalta myös henkilön asema -käsitteen yksiselitteisyyttä saattaisi olla tarpeen tarkastella lähemmin, koska osakas voi olla kuolinpesässä useammassa kuin yhdessä asemassa.

Lain 4 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että kuolinpesän palvelualustalla laadittavassa perukirjassa voitaisiin antaa perintökaaren 20 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu kuolinpesän ilmoittajan valaehtoinen vakuutus ja perintökaaren 20 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettu uskottujen miesten todistus. Sen sijaan perintöveroilmoituksen ja siihen liitettävän perukirjan tiedoista säädetään tarkemmin perintö- ja lahjaverolain 25 ja 26 §:ssä. MMM:n näkemyksen mukaan perintöveroilmoituksen ja perukirjan laatimisen osalta ehdotettu säädöskokonaisuus on sirpaleinen jättäen epäselväksi sen, millainen palvelukokonaisuus perintöveroilmoituksesta ja perukirjasta on tarkoitus muodostaa kuolinpesän palvelualustalle.

Lain 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi asiakirjojen säilytyspalveluun tallennettavista tiedoista. Asiakirjojen säilytyspalveluun tallentamisen tarkoituksena olisi varmistaa, että kuolinpesän hallintoa ja selvittämistä varten tarpeelliset tiedot säilyisivät ja olisivat löydettävissä. Asiakirjojen säilytyspalveluun tallennetut tiedot olisivat kaikkien kuolinpesän palvelualustan käyttöön ottaneiden kuolinpesän osakkaiden nähtävissä ja käytettävissä. Asiakirjojen säilytyspalveluun saisi 1 §:ssä yksilöidyn palvelun käyttötarkoituksen mukaisesti tallentaa ainoastaan kyseisen kuolinpesän hallintoa ja selvittämistä varten tarpeellisia tietoja. Asiakirjojen säilytyspalveluun tallennettavissa olevista tiedoista säänteleminen kansallisessa erityislaissa on välttämätöntä, jotta palvelun käyttäjiä voitaisiin sitovasti ohjata tallentamaan palveluun ainoastaan sen käyttötarkoituksen mukaisia tietoja.

Jos muilla kuin osakasrekisteriin kuuluvilla kuolinpesän osakkailla ei olisi pääsyä säilytyspalvelun tietoihin, perusteluissa olisi hyvä tarkastella myös tapauksia, joissa osakkaalla on useampi rooli tai asema kuolinpesässä, sekä sitä miten tällaisissa tapauksissa osakkaiden pääsyä palveluun hallitaan. Lisäksi pykälän perusteluissa olisi hyvä arvioida tietojen käytettävyyttä (ml. siirto ja kopiointi) kuolinpesän eri palvelujen välillä verrattuna esimerkiksi siihen, mitä tämän esityksen sivulla 54–55 sanotaan asiakirjojen säilytyspalvelussa olevien asiakirjojen liittämismahdollisuudesta kuolinpesän osakasrekisterin tietoihin.

Lain 6 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi rekisterinpitäjän oikeudesta käsitellä asiakirjojen säilytyspalveluun tallennettuja tietoja. Pykälän perustelujen mukaan rekisterinpitäjällä olisi esimerkiksi oltava mahdollisuus käsitellä palveluun tallennettuja tietoja siltä osin kuin se olisi välttämätöntä palvelun tekniseksi ylläpitämiseksi ja palvelun tietoturvallisuuden varmistamiseksi. Rekisterinpitäjällä olisi lisäksi oikeus esimerkiksi hakea esiin asiakirjojen säilytyspalveluun tallennettuja tietoja siltä osin kuin se olisi välttämätöntä rekisterinpitäjälle kuuluvien velvollisuuksien täyttämiseksi.

MMM:n näkemyksen mukaan rekisterinpitäjän käsittelyoikeuden rajoittaminen voi osoittautua tietosuojalainsäädännön näkökulmasta ongelmalliseksi ja johtaa siihen, että rekisterinpitäjällä ei ole tosiasiallista määräysvaltaa tietojen käsittelyn tarkoituksiin ja keinoihin. Jos rekisterinpitäjän käsittelyoikeus rajataan ”säilytyspalveluun tallennettujen tietojen esille hakemiseen”, miten rekisterinpitäjä voi varmistaa, että säilytyspalveluun on tallennettu vain kuolinpesän hallintoa ja selvittämistä varten tarpeellisia tietoja taikka arvioida tietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Rekisterinpitäjä ilman todellista toimivaltaa voi johtaa rekisteröityjen oikeusturvan vaarantumiseen ja vastuusuhteiden epäselvyyteen.

Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että asiakirjojen säilytyspalveluun tallennetut tiedot olisi poistettava samalla hetkellä, kun käyttöoikeus kuolinpesän palvelualustalla tarjottaviin palveluihin päättyisi. Itse pykälässä tai sen perusteluissa ei ole selvästi sanottu, mikä taho poistaisi säilytyspalveluun tallennetut tiedot, jollei kuolinpesä sitä tekisi. Sen sijaan esityksen sivulla 41 todetaan, että Verohallinto poistaisi kyseiseen palveluun tallennetut tiedot samassa yhteydessä, kun kuolinpesän puolesta toimivien oikeus päästä palveluun loppuisi.

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

Pykälän perustelujen mukaan viranomaistietojen perusteella automaattisesti muodostettavat kuolinpesän perustiedot ovat ensi vaiheen tietoa kuolinpesän henkilöpiiristä. Tietojen perusteella ei voida suoraan päätellä kuolinpesän osakaspiiriä ennen kuin kuolinpesän ilmoittaja on tarkistanut ja tarvittaessa täydentänyt perustiedoista puuttuvat tiedot, kuten esimerkiksi tiedon perittävän tekemästä testamentista sekä vakuuttanut tiedot oikeiksi. MMM:n näkemyksen mukaan olisi hyvä vielä arvioida kuolinpesän ilmoittajan informoinnin riittävyttä, ts. riittääkö, että ilmoittaja saa tiedon tarkastettavista tai täydennettävistä perustiedoista pykälän 2 momentin mukaisesti siten, että siitä ilmoitetaan osakasrekisterissä näiden tietojen yhteydessä, vai onko kuolinpesälle tai ilmoittajalle tarpeen lähettää myös jonkinlainen heräte tietojen tarkastamisen tarpeesta.

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

MMM:n näkemyksen mukaan pykälän 2 momentin perusteluissa (tai vaihtoehtoisesti 4 §:n 2 momentissa tai sen perusteluissa) olisi täsmennettävä, miten kuolinpesän ilmoittaja saa tiedon siitä, että hänellä on osakasrekisterissä täydennettäviä tietoja. Lisäksi olisi hyvä tarkentaa, miten ilmoittajalle myönnetään käyttöoikeudet osakasrekisteriin: saako hän ne asemansa perusteella automaattisesti vai onko niitä erikseen haettava.

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

9 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi kuolinpesän ilmoittajaa ja yhteyshenkilöä koskevista muutoksista. MMM:n näkemyksen mukaan pykälän perusteluissa olisi hyvä tarkastella henkilömuutosten vaikutuksia osakasrekisterin käyttöoikeuksiin ja niiden toteutukseen: esimerkiksi tarvitseeko

muutosilmoituksen tekijän erikseen pyytää käyttöoikeuksien muuttamista vai toteutetaanko muutokset automaattisesti muutosilmoituksen perusteella.

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

MMM katsoo, että osakasrekisterin oikeaksi vakuuttaminen voi vähentää kuolinpesän hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ja tuoda varmuutta tietojen oikeellisuudesta ja luotettavuudesta sidosryhmille (esim. pankit, kiinteistönvälittäjät) ja näin helpottaa kuolinpesän asiointia jo ennen perukirjan omaisuusluetteloä koskevan osuuden valmistumista. Mahdollisuus päivittää tiedot ja antaa uusi vakuutus voi lisätä joustavuutta tilanteissa, joissa osakaspiiri muuttuu tai ajantasaisuus on kriittistä (esim. perunkirjoituksen jälkeen tai ennen omaisuuden myyntiä). Toisaalta kuten esityksessä vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten tarkastelussa (s. 53–54) todetaan, kuolinpesän osakasrekisterin tietojen oikeaksi vakuuttamiseen useaan kertaan saattaa hämmentää kuolinpesän palvelualustan käyttäjiä. Kuolinpesän ilmoittajan tehtävät eivät myöskään helpotu, vaan pikemminkin kyseisen toiminnon käyttöönoton myötä lisääntyvät.

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

MMM:n näkemyksen mukaan ehdotettu kuolinpesän julkista luotettavuutta määrätyissä rajoissa nauttiva kuolinpesän osakasrekisteri olisi maataloushallinnon kannalta toivottava uudistus ja se voi osaltaan vähentää mahdollisia Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan toteutukseen liittyviä takaisinperintäriskejä, kun kuolinpesän osakkaat voidaan tunnistaa kuolinpesän toimiessa tuen hakijana tai kuolinpesän vuokratessa peltoa tukea hakevalle viljelijälle.

MMM katsoo, että julkinen luotettavuus on oleellinen kysymys tiedon hyödyntämisen näkökulmasta erityisesti viranomaistoiminnassa. On tärkeää, että kriteerit julkiselle luotettavuudelle ovat riittävän tiukat, jotta tiedon oikeellisuus voidaan turvata. Toisaalta on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että sellaisen tiedon lisääminen tai muuttaminen perustietoihin, joka ei vaikuta osakkuusasemaan tai sen perusteisiin, on mahdollista ilman, että julkinen luotettavuus menetetään. Tältä osin sääntelyä voisi vielä tarkentaa eli millaisia muutoksia perustietoihin voitaisiin tehdä kuolinpesän ilmoittajan toimesta ilman, että julkinen luotettavuus menetetään. Tällä on iso merkitys siinä, miten muut viranomaiset voivat tehostaa toimintaansa ja suunnitella esim. automaattista päätöksentekoa. Näin ollen MMM toivoo, että pykälän perusteluissa kirjoitettaisiin auki, voidaanko ja millä menettelyllä perintökaaren 20 luvun 9 c §:ssä tarkoitettu julkinen luotettavuus hankkia ja säilyttää (osin tai kokonaan) niissä tapauksissa, joissa kuolinpesän ilmoittaja joiltain osin muuttaa tai täydentää osakasrekisteriin tallennettuja perustietoja.

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

-

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

MMM katsoo, että on tärkeää turvata riittävät tietojen saantimahdollisuudet erityisesti viranomaistoiminnassa, jotta kaikki uuden rekisterin hyödyt saadaan ulosmitattua. Tämän lisäksi on syytä kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi vaihdantatilanteessa vaihdannan osapuolet saavat riittävät tiedot osakasrekisteristä.

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

-

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

Pykälän 1 momentin mukaan kuolinpesän palvelualustaan tallennettaisiin Verohallinnolla olevat perintöveroilmoituksen ja perukirjan laatimista varten tarpeelliset tiedot perinnönjättäjän kuolinpesän varoista, veloista ja muista 25 §:n 1 momentissa tarkoitetuista seikoista. Tietoja tallennettaisiin siltä osin kuin Verohallinnolla olisi hallussaan tällaisia tietoja. Momentissa säädetäisiin selvyyden vuoksi, että kuolinpesä saa kuolinpesän osakasrekisterin tiedot kuitenkin noudattaen, mitä siitä erikseen säädetään. Käytännössä kuolinpesän osakasrekisteristä tiedot saadaan kuolinpesän palvelualustaan siten kuin kuolinpesän osakasrekisteristä annettavassa laissa ja kuolinpesän palvelualustasta annettavassa laissa säädetään. MMM:n näkemyksen mukaan nyt käsillä olevissa lakiehdotuksissa tulisi säätää selkeämmin siitä, mihin kuolinpesän palvelualustalla tarjottavaan palveluun (asiakirjojen säilytyspalvelu, sähköisen asioinnin palvelu kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain mukaiseen kuolinpesän osakasrekisteriin ja perukirjan laatiminen) Verohallinto tallentaisi 25 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

-

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

MMM toteaa, että hankkeella on selvää vaikutusta MMM:n hallinnonalalla toimivan Maanmittauslaitoksen (MML) toimintaan. MML toimii kirjaamisviranomaisena kiinteistöihin ja osakehuoneistoihin liittyvissä kirjaamisasioissa. On arvioitu, että kirjaamisasioita, joihin jollakin tavalla liittyy tarve selvittää kuolinpesän osakkaita, esiintyy vuosittain noin 60 000 kappaletta. MMM toteaa, että tässä vaiheessa ei ole mahdollista arvioida tarkasti esityksen vaikutuksia MML:n toimintaan ja sen tehostumiseen. Tähän vaikuttavat muun muassa se, miten laajasti uusi palvelu- ja rekisterikokonaisuus otetaan käyttöön, miten paljon kirjaamisviranomaiselle tulee käsiteltäväksi sellaisten kuolinpesien asioita, jotka eivät vaadi jatkoselvityksiä ja miten lopulta asettuu se kriteeristö, jonka perusteella määritellään, onko osakasrekisterin tieto julkisesti luotettavaa vai ei. Vaikutukset ovat kuitenkin kaiken kaikkiaan positiivisia.

Taloudelliset vaikutukset julkiselle taloudelle -kohdassa on tunnistettu, että virastokohtaisia jatkuvan toiminnan henkilöstö- ja talousvaikutuksia on tarpeen täsmentää lopulliseen lakiesitykseen lausuntokierroksen jälkeen. Sen lisäksi, että lopullisessa esityksessä täsmennetään jatkuvan toiminnan kustannuksia, MMM toivoo, että lopullisessa esityksessä arvioitaisiin tarkemmin myös kehitystyön kustannuksia.

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

Uudistuksen etujen laajamittainen hyödyntäminen edellyttää sähköisen prosessin nopeaa käyttöönottoa. Tämän vuoksi on kiinnitettävä huomiota toimenpiteisiin, jotka käytännössä edistävät kuolinpesän sähköisen asiainnin käyttöönottoa. MMM katsoo myös, että testamenttirekisterin perustaminen olisi merkittävä kehityskohde tulevaisuudessa digitalisaation ja sähköisen asiainnin edistämisessä.

Maatalous-sanaa ei näyttäisi esiintyvän koko hallituksen esityksessä yhtään kertaa ja alalla on omia, erityisiä myös kuolinpesien toimintaan liittyviä erityispiirteitä. Näistä ehkä ongelmallisimman on ei-oikeustoimikelpoinen ilmiö, jossa useat luonnolliset henkilöt harjoittavat maataloutta yhtymänä ja osakkaan kuoleman jälkeen myös kuolinpesä voi tulla tällaisen yhtymän jäseneksi. Ja toisaalta kuolinpesä voi aikaa myöten muuttua myös maatalousyhtymäksi sen osakkaiden tai osan osakkaista välillä. Tältä osin olisi toivottavaa, että Verohallinnon ja nyt esitettävän rekisterin rajapinnat olisivat mahdollisimman toimivia ja niiden yhteensovitus olisi tehty ennen kuin järjestelmää otetaan käyttöön.

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

MMM kannattaa laajasti työryhmämietinnön ehdotuksia ja pitää kyseessä olevan aihealueen digitalisaation ja sähköisen asiainnin kehittämistä tärkeänä ja kannatettavana. Esitys lainsäädäntömuutoksista vastaa ehdotuksen tavoitetta sujuvoittaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden hoitamista.

MMM pitää tarkoituksenmukaisena, että osakasrekisterin perustiedot pyritään muodostamaan mahdollisimman automaattisesti. MMM pitää kannatettavana selkeää pyrkimystä edesmenneen

omaisen asioiden hoidon sujuvoittamiseen asiakirjojen digitalisoinnin ja rakenteellistamisen avulla. Toimenpiteiden arvioidaan edistävän automaatiota sekä tehostavan viranomaisten prosesseja.

Esityksessä ehdotetaan muun muassa säädettäväksi laki kuolinpesän palvelualustasta ja laki kuolinpesän osakasrekisteristä. Esityksessä ehdotetaan Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa tarjottavia sähköisiä palveluita laajennettavaksi siten, että se toimisi palvelualustana kuolinpesän sähköiselle asioinnille. Kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin sähköisen asioinnin palvelu ehdotettuun kuolinpesän osakasrekisteriin, jonka tarkoituksena on varmistaa tietyn kuolinpesän henkilöpiiriä koskevan ajantasaisen tiedon saatavuus.

Kuten mietinnössä todetaan, esityksellä arvioidaan olevan vaikutusta metsäalan toimijoihin. Yrityssektorilla kuolinpesän osakasrekisterin arvioidaan voivan nopeuttaa asioiden hoitoa vähentämällä asioiden selvittämiseen kuluva aikaa. Kuolinpesän osakastietoja ei tarvitsisi enää koota eri lähteistä. Yritysten arvioidaan lisäksi hyötyvän siitä, että kuolinpesällä on jatkossa yhteyshenkilö, jonka yhteystiedot ovat helposti saatavilla. Myös kuolinpesien asiointi kolmansien tahojen kanssa helpottuisi, kun viranomaiset ja finanssilaitokset voisivat tarkistaa kuolinpesän osakastiedot kuolinpesän osakasrekisteristä rajapinnan avulla.

Esitys tunnistaa kuolinpesän osakasrekisterin ja sen tietojen hyödyntämismahdollisuuksien merkityksen erityisesti kirjaamisenmenettelyssä MML:n toiminnoille. Kuolinpesiä koskevilla tiedoilla on tärkeä merkitys MML:lle lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin sekä osakehuoneistorekisterin ylläpidosta vastaavana viranomaisena. Kuolinpesän osakastiedoilla on merkitystä MML:lle myös kiinteistötoimituksiin liittyvissä tehtävissä sekä asiakaspalvelussa ja tietopalvelun järjestämisessä.

MMM pitää tärkeänä, että tämän työn avulla edettäisiin myös automatisoidun selvennyslainhuudon toteuttamiseen, joka helpottaisi kuolinpesän asioiden hoitamista sekä kuolinpesän purkamista. Metsätalouden harjoittamisen ja kiinteistön omistussuhteiden selvittämisen kannalta on hyvin olennaista, että kuolinpesien osakastiedot ovat selvillä ja pesän kaikkien osakkaiden tavoittaminen mahdollista.

Sähköinen asiointi kuolinpesää koskevissa asioissa on nykyisellään mahdollista vain rajoitetusti. Esimerkiksi sähköinen asiointi Suomi.fi Valtuudet -palvelulla on mahdollista vain silloin, jos kuolinpesä jatkaa perittävän elinkeinotoimintaa ja sillä on yritys- ja yhteisötunnus. Asiointia helpottaisi, mikäli yhteyshenkilötieto olisi mahdollista sitoa myös henkilötunnukseen ja tavoittaminen olisi mahdollista myös sähköpostiyhteystiedolla Suomi.fi-asiointipalvelun kautta.

Kansallinen metsästrategia 2035 on tunnistanut yhdeksi keskeiseksi metsäalan uudistumista ja kilpailukykyä edistäväksi toimeksi metsänomistusrakenteen kehittämisen. Metsää omistavien kuolinpesien purkamisen nopeuttamisella ja sukupolvenvaihdojen sujuvoittamisella sekä selvennyslainhuudon automatisaatiolla nähdään useita myönteisiä vaikutuksia metsäalalle. Metsästrategia tunnistaa vaikuttavuuden metsänomistajien päätöksenteon aktivoitumisena, omistusrakenteen selkeytymisenä, tilakoon kasvuna sekä metsänomistajien tavoittamisen ja palvelun tarjonnan helpottumisena.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Tietohallintojohtaja

Antti Vertanen

VN/7901/2024-MMM-54

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: